

1. čtení: Genesis 4,1-10

Hlavní čtení: [Jan 12,1-8](#) Šest dní před velikonoce přišel Ježíš do Betanie, kde bydlel Lazar, kterého vzkřísil z mrtvých. Připravili mu tam večeři; Marta při ní obsluhovala a Lazar byl jeden z těch, kteří byli s Ježíšem u stolu. Tu vzala Marie libru drahého oleje z pravého nardu, pomazala Ježíšovi nohy a otřela je svými vlasy. Dům se naplnil vůní té masti. Jidáš Iškariotský, jeden z jeho učedníků, který jej měl zradit, řekl: „Proč nebyl ten olej prodán za tři sta denárů a peníze dány chudým?“ To řekl ne proto, že by mu záleželo na chudých, ale že byl zloděj: měl na starosti pokladnici a bral z toho, co se do ní dávalo. Ježíš řekl: „Nech ji, uchovala to ke dni mého pohřbu! Chudé máte vždycky s sebou, ale mne nemáte vždycky.“

Jidáš je nešťastná postava. Co všechno se v něm odehrálo? Jak v něm dobro zápasilo se zlem? Jak v něm dobro dospělo ke zlému řešení? Do člověka nevidíme. Jidáš je nešťastná postava. A přece by bez něj naše Velikonoce nevypadaly tak, jak vypadají. Jidáš vykonal špinavou práci. Umožnil Ježíšovo zatčení. Svou zradou zapříčinil Kristovu velkopáteční smrt a vzato kolem a kolem se tak zasloužil i o nedělní vzkříšení. Ale to už je hodně překombinovaná úvaha.

Necelý týden před Velikonoce nacházíme Ježíše spolu s učedníky už poblíž Jeruzaléma v obci Betánie. Mistr tam má přátele a zázemí. Útočiště v neklidné době. Ježíš už tuší, že nadcházející svátky pro něj nebudou snadné. Už má příliš mnoho nepřátel, zejména v hlavním městě by se Ježíše mnozí rádi zbavili. Vlastně jedinou kloudnou ochranou bude pro Ježíše velikost davu, který o svátcích město zaplní. Bude těžké vyhmátnout jednoho venkovana mezi desetitisíci poutníků.

Jak známo, poptávku po informacích o Ježíšovi vykryje právě Jidáš. Proč? Do člověka nevidíme. V Betánii byl Ježíš pomazán vzácným olejem. *Jidáš Iškariotský, jeden z jeho učedníků, který ho měl zradit, řekl: „Proč nebyl ten olej prodán za tři sta denárů a peníze dány chudým?“* (5) Ovšem podle ostatních evangelistů, podobně účtařsky smýšleli i další učedníci. Jidáš nebyl výjimkou. Jenže celá tahle situace s vyplývaným olejem popíchně zrovna Jidáše. *Tehdy šel jeden ze Dvanácti, jménem Jidáš Iškariotský, k velekněžím a řekl: „Co mi dáte? Já vám ho vydám.“ Oni mu určili třicet stříbrných. Od té chvíle hledal vhodnou příležitost, aby ho vydal. (Mt 26,14nn)*

Jen tak? Prostě a jednoduše? Škrtnout přátelství s Ježíšem? Popřít uplynulé tři roky, kdy Jidáš jako součást dvanáctičlenného týmu doprovázel nadějného kazatele z Nazaretu na jeho cestách? Tohle že by Jidáš udělal za třicet stříbrných? Kam se poděly jeho pěkné vzpomínky na společně strávené chvíle? Kam se poděly jeho zkušenosti? Ježíš rozeslal své učedníky ve dvojicích, aby kázali evangelium a pomáhali potřebným. A oni se vrátili a s radostí vyprávěli, jak skutky a slova v Ježíšově duchu zabírají a jak lidé z nich čerpají naději. Jidáš byl u toho. Byl toho součástí. Proč tohle všechno hodil přes palubu a rozhodl se Ježíše zradit? Do člověka nevidíme.

Možná, možná že Jidáš ale za vším tím nadějným a mesiášských pevně stál. Možná ty krásně věci chtěl ještě více umocnit. Vyhrotit. Možná chtěl vystupňovat Kristovu moc. Jidáš stejně jako druzí cítí napjatou atmosféru v Jeruzalémě. Silná touha Ježíše zlikvidovat na jedné straně a na druhé straně silná podpora u příznivců. Možná že Jidáš chce věci uvést do pohybu. Je netrpělivý. Už nechce sedět zalezlý v Betánii, mazat si klouby a číchat příjemnou vůni. Je na čase rozpoutat střet. Srážku. Jít do otevřené konfrontace. Jen ať nepřátele na Ježíše vytáhnou a on jim ukáže, zač je toho loket. Jen ať temné síly vyrazí do útoku a náš Mistr je porazí. Ať už se to konečně strhne. Ať už se konečně ujme vlády ten pomazaný, dlouho vyhlížený Mesiáš a obnoví svět. Je nejvyšší čas. Doba nazrála, tak proč ji trochu nenapomocť? Nepopostrčit? Kospirátor Jidáš. Do člověka nevidíme.

Co přesně se v Jidášovi odehrávalo, nevíme. Stejně jako nevíme, co se odehrávalo ve zbylých jedenácti učednicích. My jsme zvyklí na představu, že ten nespolehlivý a proradný je Jidáš. Jenže takhle jednoduše karty rozdány nebyly. *Navečer usedl s Dvanácti ke stolu, a když jedli, řekl jim: „Amen, pravím vám, že jeden z vás mě vydá.“ Velice je to zarmoutilo a začali se ho jeden po druhém ptát: „Snad to nejsem já, Pane?“ (Mt 26,20nn)* Učedníci se neptají jeden na druhého, kdo je zrádce. Ptají se každý sám na sebe. „*Snad to nejsem já, Pane?*“ Ani jeden z nich si není jistý sám sebou. Žáden z apoštolů nemůže zaručit, že právě on svými činy Mistra nepodrazí. Kolik každého z nás dělí od role Jidáše? Do člověka nevidíme. Ani sami do sebe pořádně ne. A ani Ježíš nedává jednoznačnou odpověď. *On dopověděl: „Kdo se mnou omočil ruku v míse, ten mě zradí.“* V té míse ruku smočili všichni.

Po poslední večeři se Ježíš přesouvá k modlitbě na odlehlé místo do Getsemanské zahrady. Jidáš k němu přivede strážce, kteří ovšem Ježíše osobně neznají. *Jeho zrádce s nimi domluvil znamení: „Koho políbím, ten to je; toho zatkněte.“ A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: „Bud' zdrav, Mistře“, a políbil ho. (Mt 26,48n)*

Jidášův polibek. Výraz zrady. Kolikrát se o něm už mluvilo. Kolikrát se dostal i do promluv lidí necírkevních. Jidáš je zrádce a basta. Jenže do člověka nevidíme. Možná si opravdu Jidáš představoval, že rozpoutá povstání. O peníze nouzi neměl, jak nelichotivě na Jidášovu adresu poznamenává evangelista Jan. *Měl na starosti pokladnici a bral z toho, co se do ní dávalo.* (6) Co by zradou získal? Jen tak lehce škrtnout přátelství s Ježíšem, který mu nic zlého neudělal. Ježíš ostatně i po onom polibku pořád považuje Jidáše za svého přítele. „*Příteli, kvůli tomu jsi zde? Tu přistoupili, vztáhli na něho ruce a zmocnili se ho.* (Mt 26,50) Podle mne Jidáš skutečně očekával, že tlakem na Ježíše spustí něco velkého. Rozhodně by nebyl jediný, kdo měl ochotu k ozbrojené akci. *Jeden z těch, kdo byli s ním, sáhl po meči, napadl veleknězova sluhu a uťal mu ucho. Ježíš mu řekl: „Vrať svůj meč na jeho místo.“* (nn) A je jasno – povstání se nekoná. Zbraně zůstanou nepoužity. (Mimochodem – napadla vás někdy otázka, jak to že byli uředníci ozbrojeni?) Bojovat se nebude. Kristus použití zbraní odmítá. A mnohé ze snů jeho stoupenců se rozplývají. Žádná bitva, žádné mocné činy, žádná božská intervence, žádné slavné vítězství. Ježíš se pokorně vydává do rukou svým protivníkům. On si nezjedná vítězství v boji, aby byl Spasitelem vítězů. On získá vítězství v porážce, aby se stal Spasitelem poražených. Ale to se teprve musí o Velikonocích ukázat.

Naplnil se Jidášův scénář, nebo nenaplnil? Do člověka nevidíme, ale můžeme se domnívat, že Jidáš je vývojem zklamán. Tohle si nepřál. *Když Jidáš, který ho zradil, viděl, že Ježíše odsoudili, pocítil výčitky, vrátil třicet stříbrných velekněžím a starším a řekl: „Zhřešil jsem, zradil jsem nevinou krev!“* (Mt 27,3n) Takhle nevypadá člověk spokojený se svým dílem. Jidáš je nešťastný. Jidáš vyznává svůj hřích, uvědomuje si hrůzný dopad svých činů, vůbec nic nezastírá. On svého špatného rozhodnutí lituje. Hluboce. Jenže pak přijde ledová sprcha. O jeho lítost není zájem, když se při vracení peněz se svou úzkostí svěří velekněžím a starším. *Oni mu odpověděli: „Co je nám po tom? To je tvoje věc.“* (4)

Jidáš je zděšen tím, co udělal. Potřebuje pomoc, potřebuje vyslechnout. Ano, on potřebuje rozhrěšení, ovšem náboženští vůdcové na něj kašlou. Oni mu nepomůžou s jeho hříchem. Mají jiné starosti. Ale prosím vás jaké jiné, přednější starosti mohou mít než utěšit otřesenou lidskou duši? Obrovské selhání na nejvyšších místech. Absence citu, soucitu. Jidáš ve svém neštěstí narazil na hradbu nezájmu. Jak kruté. Je strašné, když člověk litující svých vin a vyznávající svoje chyby je odmítnut. Co ho čeká? Jeruzalémští předáci se krutě provinili na Ježíšovi i na Jidášovi. Jednoho vydali na smrt, druhého k smrti dohnali. *Jidáš odhodil ty peníze v chrámě a utekl; šel a oběsil se.* (5)

Do člověka nevidíme, ovšem výsledné Jidášovo zoufalství je zřejmé. Po staletí byl Jidáš považován za prototyp zatracenců, kteří už nemají šanci. Kteří svou příležitost promarnili. Zradil Krista a ještě spáchal sebevraždu. Sestry a bratři, odložme tento černobílý pohled, poněvadž do člověka nevidíme. Jidáš se ztratil z očí ostatním uředníkům. (Tak mě napadá: Jak asi bylo tomu druhému apoštolovi, jenž kdysi s Jidášem ve dvojici vandroval Galileou?) Biblické zprávy o Jidášově konci jsou poněkud zmatené. Ale obě se shodnou, že za ony krvavé peníze bylo pořízeno pole, jež dostalo název Hakeldama, neboli „Pole krve“ či „Krvavé pole“.

Když se v Písmu svatém zmíní takhle pospolu pole, krev a smrt, měli bychom si vzpomenout na samotný začátek Bible. Kain na poli usmrtil Abela. Prolil jeho krev. A nad tím zkrvaveným polem zní Boží otázka: „*Kde je tvůj bratr Abel?*“ Jsem přesvědčený, že od onoho velikonočního krvavého pole u Jeruzaléma zaznívá otázka i pro nás. Otázka na naši víru. „*Kde je tvůj bratr Jidáš?*“ Co odpovíme? Kde je Jidáš? Kam se dostal ten zoufalec, který u lidí nenašel pochopení? Co se stalo s nešťastnou duší člověka, který hořce litoval svých vin, ale nikdo mu nezvěstoval odpuštění? Co se stane s člověkem, který na sebe vztáhne ruku? Kde jsou naši bratři a sestry, které zoufalství vehnalo do smrti?

Milé sestry a bratři, nepodobejme se těm zabeđeným předákům, kteří se od Jidášova zoufalství kainovsky odvrátili „*Cožpak jsem strážcem svého bratra?*“ (Gn 4,9), říká Kain a Jeruzalémáné dodávají: „*Co je nám po tom? To je tvoje věc.*“ No, není to jeho věc. Tedy: Kde je náš bratr Jidáš? Odsoudíme ho za zoufalství? Za bezradnost? Za marné hledání pomoci? Anebo jej svěříme do Boží lásky? To je otázka po víře. Otázka víry. Věříme, že si člověk spásu zajišťuje sám svými činy, anebo věříme, že spásu rozdává Bůh zadarmo? Víte, Pánu Bohu nikdo nebude poroučet, komu může odpustit a komu nemůže. Do člověka nevidíme. Od toho je tady Bůh. Ten Bůh, který má vhlad a má porozumění pro každého. Ten Bůh, který na rozdíl od lidí má pro každého dost odpouštějící lásky. I pro takového zoufalce jako je Jidáš. Proč by ji neměl i pro mne? Amen.